

Udviklingsforeningen

Ved Kooperationen,
Reventlowgade 14, 2. th., 1651 København V
T. 33 55 77 30

BERETNING

og materiale til

ÅRSMØDE

Den 6. marts 2018

Hotel Park, Middelfart

INDHOLD

Dagsorden for årsmøde	side 3
Forretningsorden	side 4
Udviklingsforeningen - aktiviteter i 2017	side 5
Regnskab 2017	side 18
Fastsættelse af kontingent for 2019	side 30
Valg af revisor for en 2-årig periode	side 30

DAGSORDEN

01. Konstituering af årsmøde
 - a) Vedtagelse af forretningsorden
 - b) Valg af dirigent
02. Beretning ved formanden
03. Regnskab 2017
04. Fastsættelse af kontingent for 2019
05. Valg af revisor for en 2-årig periode
06. Indkomne forslag
07. Eventuelt

FORRETNINGSORDEN

1. Årsmødet vælger dirigent.
2. Årsmødets forhandlinger ledes af dirigenten.
3. Alle afstemninger foretages ved håndsoprækning, medmindre dirigenten bestemmer anden afstemningsform, eller mindst 25 stemmer forlanger skriftlig afstemning.

Ved afstemning gælder simpel stemmeflerhed, dog kræves ved ændring af vedtægterne, at beslutning herom vedtages med 2/3 af de afgivne stemmer. Såfremt dette ikke opnås, men der dog er flertal, kan vedtagelsen om vedtægtsændring ske på et nyt årsmøde ved simpel stemmeflerhed.

4. Årsmødet vælger et stemmeudvalg på 3 medlemmer, som bistår dirigenten ved afstemninger.
5. Til formforslag, dvs. forslag
 - 1) om sagers afvisning
 - 2) om sagers udsættelse
 - 3) om udvalgs nedsættelse
 - 4) om debattens afslutning
 - 5) om forslags tilbagetrækning
 - 6) om en sags genoptagelse osv.
kan ikke stilles ændringsforslag
6. Hovedforslag og ændringsforslag kan ikke indleveres efter, at afslutning af debatten om det først foreliggende hovedforslag er vedtaget, medmindre årsmødet vedtager at åbne debatten på ny.
7. Hovedforslag og ændringsforslag skal indleveres skriftligt til dirigenten sammen med oplysning om navn på forslagsstilleren og den virksomhed, han repræsenterer.
8. Ved sekretariatets foranstaltning udarbejdes referat over årsmødets forhandlinger. Referatet skal indeholde de trufne beslutninger og et sammendrag af den førte debat samt angive nøjagtigt resultat af afstemningerne.

Referatet skal godkendes af dirigenten.

UDVIKLINGSFORENINGEN - aktiviteter i 2017

Foreningens formål er at medvirke til støtte af nyudvikling af produkter eller typeprodukter indenfor byggefagskooperationen eller områder, hvor byggefagskooperationen måtte have interesse i at medvirke til igangsættelse af nyudvikling indenfor den kooperative bevægelse.

Foreningen kan ligeledes støtte nye initiativer indenfor byggefagskooperationen, hvor de nye initiativer kan sammenlignes med førnævnte nyudvikling, ligesom foreningen kan yde støtte som anført efter bestyrelsens vedtagelse i det omfang, bestyrelsen skønner, at de nye initiativer, nyudvikling, m.m. er værdige til støtte.

Foreningen kan tillige finansiere undersøgelser, herunder markedsanalyse, projektforsøg, uddannelse, virksomhedsudvikling og -etablering samt tværfaglige projekter.

Bestyrelsen for Udviklingsforeningen består af seks medlemmer.

I henhold til vedtægterne § 5 konstituerer bestyrelsen sig selv.

Bestyrelsen har i perioden bestået af:

- Allan Bisgaard, TBS A/S, Skive
- Carsten Varneskov, A/S Boligbeton, Løsning
- John Holse Pedersen, BoligGruppen, Randers
- Jon Buch, Christiansen & Essenbæk A/S, Glostrup, formand
- Leon Wagtmann, MC Malerforretning, Aarhus
- Mikael Jørgensen, Blitek A/S, Odense, næstformand

Udvikling af foreningens aktiviteter

I perioden har foreningen med meget stor succes udbudt og afviklet tre kurser i entrepriseret – ”Misligholdelse i entrepriseforhold”, ”Entrepriseaftalen” og ”Udbudsretlige problemstillinger”.

Igen i 2017 var alle kurserne godt besøgt og blev rost for relevans, og værdien af det tværfaglige fællesskab er stor.

I starten af året drøftedes det, om der kunne være værdi i at etablere et fælles enterpriseselskab på tværs af flere af de kooperative byggefirmaer – primært malerforretningerne. Derfor udarbejdede advokatfirmaet Bech Bruun et responsum om dels de selskabsretlige og dels de konkurrenceretlige udfordringer i en sådan konstruktion.

Det blev dog besluttet ikke at iværksætte en egentlig etablering på nuværende tidspunkt.

Derudover har der været en tværfaglig studietur til Bologna med gode muligheder for at udveksle erfaringer og sparre med hinanden på tværs af brancherne.

Fagretlige sager, hvor byggevirksomheder har været involveret

I 2017 har Kooperationen ikke haft sager vedrørende byggevirksomhederne, der har været fagretligt behandlet. I 2015 var der 14 sager, i 2016 seks sager så det er et meget markant fald. Faldet skyldes, så vidt vi kan se, ikke nogen bestemt omstændighed, men vi opfatter det som et udtryk for, at der i meget høj grad hersker rolige forhold hos vores medlemsvirksomheder.

Revision af AB 92

Revisionen af AB 92, ABT 93 og ABR 89 nærmer sig nu sin afslutning efter mere end tre års udvalgsarbejde. Udvalget består af repræsentanter fra:

Boligselskabernes Landsforening, Bygherreforeningen, Bygningsstyrelsen, DANSKE ARK, Danske Regioner Dansk Industri, Foreningen af Rådgivende Ingeniører (FRI), SMVDanmark (tidl. Håndværksrådet), Kommunernes Landsforening, Kooperationen (Lars Tolstrup), TEKNIQ, Vejdirektoratet samt Voldgiftsnævnet for bygge- og anlægsvirksomhed (VBA).

Kooperationen har løbende holdt medlemmerne af Udviklingsforeningen orienteret om udvalgsarbejdet. 19 nyhedsbreve om udvalgsarbejdet er udsendt til medlemmerne.

De reviderede regelsæt blev sendt i høring den 2. februar 2018, og der blev holdt en høringskonference om de reviderede udgaver af AB 92, ABT 93 samt ABR 89 den 21. februar 2018.

På baggrund heraf er udvalget nu i gang med at finpudse de nye regelsæt, og de endelige udgaver offentliggøres den 7. maj 2018.

Kooperationen vil efter offentliggørelsen af de nye regelsæt den 7. maj 2018 afholde kurser i efteråret om den nye AB 18, da den først træder i kraft den 1. januar 2019.

Den nye AB 18 indeholder mange nye regler. Nævnes kan nye regler om tidsstyring, der er udbygget væsentligt for at fremme en omhyggelig og gennearbejdet tidsplanlægning, der løbende revideres i lyset af byggeriets faktiske forløb.

Derudover kan som eksempler nævnes:

- entreprenøren og eventuelle underentreprenører automatisk skal medtages som sikrede på bygherrens forsikringspolice
- nye regler for entreprenørprojektering
- projektmangler
- kvalitetssikring og tilsyn
- ændringer i arbejdet
- bygherrens tilsyn
- fast pris i I2 er fra tilbudsdagen fremgår nu også af den nye AB
- obligatorisk før gennemgang m.v.
- en forenklet AB til mindre arbejder
- ændringer i entreprenørens sikkerhedsstillelse
- nye regler for aftalesedler
- nye regler for konfliktløsning.

Den nye AB bliver på 61 paragrafer – AB 92 indeholder 47 paragraffer.

Konfliktløsning har der ikke rigtig været mulighed for efter AB 92, men nye regler i AB 18 om løsning af konflikter bør gøre det muligt at få løst konflikter hurtigt og effektivt uden brug af for mange økonomiske ressourcer.

Konflikter ved voldgift er som bekendt dyrt, tidskrævende og ødelægger ofte samarbejdet mellem parterne. Der er derfor i den nye AB blandt andet indført løsningstrappe, mediation og mægling.

Udvalget har derfor fundet behov for en ændring af det eksisterende konfliktløsningssystem i AB, fordi for mange konflikter under en byggesag ender i voldgift.

Konfliktlösingsreglerne i AB skal bidrage til, at de uoverensstemmelser, der måtte opstå under en byggesag, løses tidligt, hurtigt, billigt og helst af parterne selv.

Der er indført en konfliktlösingsmodel i AB i flere niveauer, hvor det første niveau er parternes egne forligsmæssige løsninger, og det sidste niveau er voldgift.

Baggrunden for den nye konfliktlösingsmodel skal også ses med baggrund i, at det er udvalgets erfaring, at det kan være nemmere at løse en konflikt i en byggesag, hvis konfliktløsningen bliver overladt til personer hos parterne, der ikke har en dyb involvering i konflikten, og som primært har fokus på de kommercielle hensyn i byggesagen og for virksomheden.

Udvalget har derfor fundet det hensigtsmæssigt at gøre konfliktløsningstrappen i AB-systemet obligatorisk i forhold til parternes egen konfliktløsning.

Uoverensstemmelser afgøres således først ved, at partsrepræsentanter (projektlederne) når frem til en løsning. Kan de ikke finde en løsning, overgår forhandlingerne om en løsning til ledelsesrepræsentanter. Det forudsættes ved begge scenarier, at parterne har fuldmagt til at indgå et forlig.

Opnås der stadigvæk ikke enighed, skal der ske mediation, mægling, hurtig afgørelse, syn og skøn eller voldgift (almindelig eller forenklet).

Forenklet voldgift er, hvis sagens værdi er højst 1.000.000 kr. Sagens værdi opgøres efter påstandene. Såfremt klageren har nedlagt en betalingspåstand, og indklagede har påstået frifindelse og desuden nedlagt en selvstændig betalingspåstand, opgøres sagens værdi til summen af de to påstande.

Såfremt der er flere end to parter, opgøres sagens værdi af påstandene i alle sagerne. Hvis der er nedlagt en anerkendelsespåstand, fastsættes værdien efter den økonomiske betydning af anerkendelsen. Værdien opgøres efter forslaget på det tidspunkt, hvor anmodningen fremsættes.

Hvis klageren ved sagens anlæg har nedlagt påstand om betaling af 1.000.000 kr. og anmodet om forenklet behandling, behandles sagen efter reglerne om forenklet behandling, selv om klageren senere forhøjer påstanden eller nedlægger en supplerende påstand, eller selv om indklagede senere nedlægger en selvstændig påstand.

Ovenfor kort omtalte regler iværksættes ved alle konflikter, der opstår mellem parterne i et byggeri. Dette gælder uanset, hvornår konflikten konstateres. Det betyder, at hvis konflikten først konstateres under en verserende voldgiftssag, så skal parterne også i denne situation gennemføre

forligsdokumenter for de omtvistede krav, førend de pågældende krav kan indgå i voldgiftssagen. Voldgiftsretten har beføjelser til at anmode om mediation eller mægling, når det er oplagt at søge sagen forligt.

Konkurser i 2017

Nye tal fra Danmarks Statistik viser, at der samlet set har været 608 konkurser i branchen i 2017. I 2016 var 707 konkurser, og man skal helt tilbage til 2012 for at finde et sammenligneligt år.

Det er gået utroligt trægt med at få konkurstillene ned ovenpå den lange krise, som blandt andet byggebranchen lagde bag sig for et par år siden.

I 2017 har antallet af konkurser således været 25 % mindre end i 2016, og selvom dansk økonomi efterhånden befinder sig i et solidt opsving med boligbyggeriet som en vigtig vækstmotor, er der dog fortsat en del små byggevirksomheder blandt andet på Fyn og i Sydjylland, som har svært ved at få tingene til at hænge sammen.

Men det skal heller ikke glemmes, at bygge og anlæg på godt og ondt er en branche med stor virksomhedsdynamik. Mange nye kommer til, mens andre bukker under. Det gør selvfølgelig ondt på dem, det går ud over, men set i dronerperspektiv er "kreativ destruktion" faktisk godt for erhvervslivets udvikling og for samfundsøkonomisk udvikling, viser en rapport fra Dansk Byggeri.

På baggrund af Danmarks Statistiks tal har Dansk Byggeri for hele erhvervslivets vedkommende beregnet nøgletal for den gennemsnitlige konkursvirksomhed anno 2017:

- De virksomheder, der foreløbig i 2017 er bukket under, er i snit 6,9 år gamle, har 2,5 ansatte og omsatte for 2.868.000 kr. årligt.
- Den gennemsnitlige konkursvirksomhed er stiftet i kriseåret 2010, men mange er betydeligt ældre end det.
- Disruption og nye teknologier giver mange nye spillere i erhvervslivet, men koster også hæderkronede virksomheder livet, hvis man ikke formår at følge med tiden.

Danmarks Statistik har i sin nye konkursudgivelse også en oversigt over den gennemsnitlige størrelse på de virksomheder, der har drejet nøglen om de seneste syv år.

Her ligger byggeriet med i snit seks beskæftigede pr. konkursvirksomhed nogenlunde på gennemsnittet for hele erhvervslivet.

Kartelsager i 2017

Som omtalt i sidste årsberetning påbegyndte Bagmandspolitiet at undersøge påstande om karteldannelse indenfor nedbryderbranchen.

Denne undersøgelse har medført, at 25 virksomheder er sigtet mistænkt for at have lånt priser hos hinanden på 80 entrepriser for et trecifret millionbeløb.

Metoden har været den, at man har lånt priser hos hinanden og lagt et bud 10 % højere og dermed ikke fået opgaven, men til gengæld været med i opløbet, hvilket kan betyde, at man bliver inviteret med næste gang hovedentreprenøren har brug for nedrivning.

24 virksomheder har nægtet sig skyldige og en virksomhed – Søndergaard Nedrivning – har erklæret sig skyldig og søgt strafnedsættelse.

Ny vejledning om konsortiesamarbejde

Konkurrencestyrelsen har udsendt en ny vejledning om "Konsortiesamarbejde i forhold til konkurrenceloven" i høring.

Den oprindelige vejledning er fra 2014, og erhvervslivets organisationer har efterspurgt en opdatering. Vejledningen er rettet mod virksomheder, der overvejer at gå sammen i et konsortium.

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens fastslår grundlæggende, at virksomheder, der er konkurrenter, som udgangspunkt ikke må indgå i konsortiesamarbejder, medmindre konsortiet medfører effektivitetsfordele, der opvejer begrænsningen af konkurrencen og kommer forbrugerne til gode.

Styrelsen præciserer og udbygger også den gældende vejledning herunder i relation til spørgsmålet om, hvornår virksomheder anses for konkurrenter:

- Virksomheder anses for at være konkurrenter, hvis de aktuelt konkurrerer på samme marked, men også hvis de er potentielle konkurrenter. Det vil de være, hvis den ene virksomhed har en realistisk mulighed for at træde ind på den andens marked, også selvom den ikke har nogen konkrete planer om det.
- Ved vurderingen af, om en virksomhed kan byde på en opgave alene, skal der ikke kun tages hensyn til virksomhedens aktuelle kapacitet, herunder arbejdskraft, maskiner, knowhow og økonomiske ressourcer, men også til, om virksomheden har mulighed for at udvide sin kapacitet, fx ved at investere i yderligere maskiner eller ved at indleje mandskab eller maskiner midlertidigt. Det skal dog være en holdbar økonomisk strategi for virksomheden.
- Der kan som udgangspunkt kun tages hensyn til kapacitet reserveret til allerede indgåede aftaler, men ikke til forventede nye kunder eller opgaver. Kun i helt særlige tilfælde kan der tages hensyn til forventede opgaver fra kernekunder, hvis det kan dokumenteres, at opgaverne har en fast tilbagevendende karakter.
- Virksomhederne skal efterfølgende kunne dokumentere, at de ikke havde tilstrækkelig kapacitet til at byde alene.
- Et subjektivt ønske om risikospredning vil, som udgangspunkt ikke indgå i vurderingen, medmindre det baseret på objektive forhold ikke er realistisk for virksomheden at byde alene (ifølge den gældende vejledning skal det være "umuligt"). Det vil ikke være tilfældet, hvis virksomheden kan afdække risikoen gennem "realistiske tiltag, som fx ikke underminerer rentabiliteten ved at byde på opgaven". Det fremgår ikke klart, hvad der kan udgøre "realistiske tiltag". Det nævnes dog, at en virksomhed som udgangspunkt kan indregne en risikopræmie i sin pris.

- Som noget nyt angiver styrelsen, at vurderingen af, om virksomheden selv kan klare opgaven, skal foretages inden eventuelle drøftelser med andre virksomheder om et muligt konsortiesamarbejde.
- Styrelsen præciserer i vejledningen, at hvis et konsortiesamarbejde mellem konkurrenter fx omfatter fastsættelse af priser, opdeling af markeder eller kunder eller begrænsning af kapacitet, vil der reelt være tale om et kartel, som kan straffes med bøde eller fængsel – også selvom der har været fuld åbenhed om konsortiet. Hvis der er tale om et konsortiesamarbejde om fx fælles produktion eller underleverance, skal der derimod normalt foretages en vurdering af, om samarbejdet kan få konkurrencebegrænsende virkninger.

I forhold til spørgsmålet om, hvorvidt et konsortiesamarbejde mellem konkurrenter alligevel er lovligt som følge af effektivitetsfordele, præciserer styrelsen blandt andet:

- Effektivitetsfordele kan blandt andet bestå i omkostningsbesparelser, herunder som følge af stordriftsfordele. Det gælder fx, hvis virksomhederne anvender forskellige teknologier, der tilsammen kan reducere omkostningerne, hvis samarbejdet medfører skalafordele, eller hvis samarbejdet fjerner dobbeltanvendelse af ressourcer og anlæg. En effektivitetsfordel kan også bestå i en lavere forsikringspræmie som følge af risikospredning.
- Andre effektivitetsfordele kan være, at opgaven kan udføres på kortere tid, eller virksomhederne sammen kan tilbyde nye eller forbedrede produkter eller tjenester, fx hvis den ene virksomhed har en særlig knowhow, der vil kunne bidrage med en særlig kreativ vinkel på opgaveløsningen.
- Besparelser som følge af afskaffelse af konkurrencerelaterede omkostninger anses ikke for effektivitetsfordele. Det gælder blandt andet omkostninger til udarbejdelse af tilbud og sparede transportomkostninger som følge af kundedeling uden integrering af logistik.
- Begge virksomheder skal bidrage med betydelig kapital, teknologi eller andre aktiver. Et fælles salgsagentur uden investeringer fra begge virksomheder vil ikke være tilstrækkeligt.
- Virksomhederne skal kunne dokumentere effektivitetsfordelene, herunder deres størrelse, hvordan de opnås og forbindelsen til konsortiet.

Som noget nyt kommer styrelsen med bemærkninger om sin prioritering af sager vedrørende konsortier.

Heraf fremgår, at styrelsen ved vurderingen af, om den vil gå videre med en sag, blandt tager hensyn til følgende:

1. Virksomhedernes egne undersøgelser om, hvorvidt de selv havde kapacitet til at byde på opgaven.
2. Virksomhedernes eventuelle forudgående brug af ekstern rådgiver til afklaring af konsortiets lovlighed.

Den nye vejledning forventes at blive styrende for styrelsens vurdering af konsortiesamarbejder såvel som andre former for samarbejder i forbindelse med udbud, herunder underleverancer.

Første principielle MgO-sag afgjort

Der er opsat ca. 275.000 m² MgO-plader som vindspærre i almene nybyggerier og renoveringer siden 2010. De skal udskiftes i de fleste tilfælde.

MgO-pladerne er nemlig uegnede som vindspærre i det danske klima. De saltholdige plader suger i vinterhalvåret fugt fra den udeluft, som de ventileres af, og når de er mættede med fugt, afgiver pladerne en saltholdig væske, der er stærkt korroderende på de skruer, beslag, stålprofiler m.v., som både MgO-pladerne og facadebeklædningerne er monteret med. Der kan i løbet af nogle år opstå nedstyrtningsfare, og pladerne skal derfor udskiftes inden. På langt sigt kan pladerne desuden gå i opløsning og miste deres brandhæmmende, vindbeskyttende og stabiliserende egenskaber.

82 almene byggerier med knap 12.000 boliger har anvendt MgO-vindspærreplader inden for de seneste år, og der forventes en samlet udgift for udbedring heraf på ca. 1 mia. kr., og ca. halvdelen af disse udbedringer vedrører byggesager, der er afleveret før 6. marts 2015, og dermed er omfattet af Byggeskadefonden.

Når en bygningsejer på opfordring fra Byggeskadefonden har anmeldt en skadesag om MgO vindspærreplader, gennemgår sagen følgende trin:

1. De juridiske forhold i sagen vurderes – er fondens betingelser for dækning opfyldt?
2. Byggeprogram og økonomisk overslag udformes på baggrund af tekniske undersøgelser.
3. Afgørelse om anerkendelse af skaden sendes til bygningsejeren.
4. Bygningsejeren tilslutter sig forslaget til afhjælpning.
5. De medvirkende rådgivere og entreprenører orienteres om, at Byggeskadefonden har anerkendt at yde skadedækning til udbedring, og parterne spørges, om de vil medvirke til at udbedre forholdene, således at dette kan ske helt eller delvist uden omkostninger for fonden og bygningsejeren.

Der er herefter to muligheder:

- enten at der indgås forlig om udbedring med de parter (og deres eventuelle forsikringselskaber), der har medvirket i byggesagen,
- eller at der anlægges voldgiftssag imod de parter, der har medvirket i byggesagen. Voldgiftssag vil dog ikke blive anlagt, hvis det i enkelte tilfælde vurderes ikke at kunne ske med positivt udfald for fonden.

Den første principielle sag

Den 21. juni 2017 afgjorde Voldgiftsretten den første, principielle sag om placering af ansvaret for brug af MgO-vindspærreplader.

Sagsøger i sagen var en almen bygherre, der havde anlagt sag mod entreprenør og rådgivere med påstand om, at de skulle dække omkostningerne til udskiftning af pladerne og udbedring af de skader, pladerne havde forårsaget i den pågældende almene bebyggelse.

Voldgiftsretten slår i afgørelsen fast, at de anvendte MgO-plader var uegnede til at blive anvendt i det danske klima som vindspærreplader.

Voldgiftsretten lægger nemlig til grund, at de egenskaber, der gjorde dem uegnede til anvendelsen, kunne have været konstateret i 2010 under anvendelsen af dengang kendte undersøgelsesmetoder. Derfor er der ikke tale om en udviklingsskade.

Det fremgår endvidere af afgørelsen, at totalrådgiver til bygherren skal betale et beløb svarende til rådgiveraftalens ansvarsbegrænsning (et beløb, der svarer til knap halvdelen af det samlede krav) under henvisning til kvalitetssikringsbekendtgørelsens krav om anvendelse af gennemprøvede materialer.

I forhold til totalrådgiver lægger voldgiftsretten til grund, at rådgiver ikke handlede i strid med god rådgiverskik ved at lægge de modtagne produktoplysninger til grund uden selvstændig efterprøvelse, idet der ikke var anledning til at betvivle, at oplysningerne var rigtige.

Imidlertid var det ansvarspådragende for rådgiver, at rådgiver godkendte anvendelsen af MgO pladerne uden at forelægge bygherre de relevante oplysninger om, at der var tale om et nyt, ikke gennemprøvet produkt, der ikke som det foreskrevne kunne opnå en generel certificering. Det var i den forbindelse uden betydning, at rådgiveren ikke anså anvendelsen af det nye materiale for risikabel.

Voldgiftsretten henviste ved afgørelsen til de kvalitetssikringsregler, rådgiveren var forpligtet til at følge.

Det er bemærkelsesværdigt, at det er de særlige krav til kvalitetssikring, som betyder, at rådgiver bliver ansvarlig for at bruge et nyt uprøvet materiale uden at orientere bygherren herom.

Entreprenøren frifindes, idet han ikke blot ved at bringe et andet materiale i forslag har påtaget sig et projekteringsansvar.

Retten lægger i den forbindelse til grund, at det var parternes fælles forståelse, at rådgiver som projekterende totalrådgiver skulle undersøge og vurdere forslaget om brug af MgO-plader.

Retten finder, at entreprenøren ikke har pådraget sig et produktansvar, idet pladerne indgår som en del af en samlet bygningsdel, som entreprenøren har produceret. Derfor hæfter entreprenøren ikke for det produktansvar, der måtte påhvile producenten af pladerne eller tidligere salgslid.

Det skal dog understreges, at afgørelsen fra Voldgiftsretten ikke automatisk betyder, at udfaldet bliver det samme i alle de sager, der er anlagt, og som endnu ikke er afgjort.

De fremtidige afgørelser kan afhænge af afleveringstidspunkt, entrepriseform, sagens fakta m.v. I forbindelse med MgO-sagen har Byggeskedefonden taget initiativ til udarbejdelse af vejledninger til byggeriets parter om, hvilke oplysninger om nye materialers og konstruktioners egenskaber, de bør kræve dokumenteret. Vejledningerne vil i første omgang dreje sig om at forebygge fugtskader i materialer og konstruktioner i klimaskærmen.

Er branchestandarder ulovlige?

Ny afgørelse fra Konkurrencerådet stiller skarpt på (u)lovligheden af branchestandarder. Samtidig fastslår afgørelsen, at de centrale aktører i tagpapbranchen via en branchestandard har indgået en ulovlig konkurrencebegrænsende aftale.

Icopal Danmark, Nordic Waterproofing, Danske Tagpapfabrikanter Brancheforening og Tagpapbranchens Oplysningsråd (TOR) har overtrådt konkurrenceloven ved at have indgået en konkurrencebegrænsende aftale. Det har Konkurrencerådet fastslået.

Parterne har:

- Koordineret indholdet i standarden (TOR-anvisningerne)
- Etablereret mærke- og kontrolordningen TOR Godkendt, som skal sikre, at standarden overholdes
- Koordineret deres adfærd over for konkurrenter i form af blandt andet miskrediterende artikler
- Koordineret deres adfærd over for andre aktører for at undgå, at de anvender eller markedsfører konkurrerende produkter, som ikke opfylder standarden
- Koordineret begrænsning af Icopal Danmarks og Nordic Waterproofings produktudbud på det danske marked for tagpap og tagfolie til de produkttyper, som TOR-anvisningerne omfatter.

Ifølge Konkurrencerådets afgørelse skal parterne blandt andet:

- Ophæve TOR-anvisningerne.
- Straks ophøre med den ulovlige adfærd
- Orienterere professionelle kunder, andre relevante brancheorganisationer, TOR's repræsentantskab, med flere om afgørelsen.

Samtidig har Konkurrencerådet vurderet, at sagen bør anmeldes til SØIK med henblik på strafferetlig forfølgelse.

Er branchestandarder generelt ulovlige?

Det korte svar er nej, idet branchestandarder normalt vurderes til at have positive økonomiske virkninger. Dette skyldes blandt andet, at de kan fremme den økonomiske integration på markedet og være med til at udvikle nye og bedre produkter, skærpe konkurrencen og mindske omkostninger.

Standarder, som er led i en bredere restriktiv aftale, der skal udelukke konkurrenter, kan dog have et konkurrencebegrænsende formål og dermed være ulovlige. Det var tilfældet i den konkrete sag.

Konflikter forringer byggebranchens resultater

De danske byggevirksomheder bruger ca. 2,2 mia. kr. om året på juridiske konflikter og retssager, og dette gigantiske beløb barberer 22 % af byggebranchens resultat, viste en undersøgelse fra Meditationsinstituttet – en undersøgelse, der blev offentliggjort i juli 2017.

Meditationsinstituttet pegede – ganske naturligt – i undersøgelsen på mediation som et økonomisk og tidsbesparende alternativ til voldgift.

Alle selvstændig erhvervsdrivende ved, at det ikke er billigt at føre voldgiftssager – udover advokatsalæret er der også alle de interne omkostninger med vidner, dokumenter, spørgsmål fra advokater, processkrifter, hovedforhandlinger osv., som den enkelte virksomhed skal tage højde for. Advokatbranchen oplyser i den forbindelse, at hvis det koster 100.000 kr. i salær til advokaten, så koster det helt sikkert det samme i interne omkostninger.

Meditationsinstituttets undersøgelse viste endvidere, at virksomheder inden for byggeri, IT/kommunikation og transport i gennemsnit bruger 372.000 kr. til advokat og yderligere 342.000 kr. til interne udgifter i forbindelse med løsning af en konflikt. Det vil sige en samlet udgift på 714.000 kr. pr. konflikt.

Disse tal dækker imidlertid over meget stor variation. Virksomheder med 10-99 ansatte betaler i gennemsnit knap 78.000 kr. pr. konflikt, mens virksomheder med mere end 100 ansatte betaler knap 1.380.000 kr., hvilket svarer til 17 gange mere.

Og for så vidt angår varigheden af voldgiftssager og retssager, er denne i gennemsnit henholdsvis 18,8 måneder og 16,2 måneder, mens forligsforhandlinger i gennemsnit varer 5,5 måneder.

Så de nye regler i AB 18 for konfliktløsning imødeses med stor glæde!

Mangler for 200 mio. kr.

En entreprenør har pligt til at afhjælpe mangler, og en bygherre kan derfor kræve erstatning for afhjælpningsomkostninger, hvis entreprenøren ikke opfylder sin afhjælpningspligt.

Men er afhjælpningsomkostningerne imidlertid disproportionaler i forhold til bygherrens behov for afhjælpning, bortfalder afhjælpningspligten. Men til gengæld har bygherren krav på afslag i kontraktsummen som et plaster på såret.

Voldgiftsretten afsagde i maj måned 2017 en kendelse om netop denne problematik. Sagen drejede sig om et større hotelbyggeri, hvor facaderne, herunder projektering og facadelukning, var udbudt som en selvstændig storentreprise. I kontraktmaterialet var der blandt andet oplysninger om, hvilke U-værdier der skulle til for at opfylde bygherrens varmeisoleringskrav.

Imidlertid viste der sig forskellige mangler ved byggeriet, herunder alt for høje U-værdier i facaderne, der medførte et forøget varmetab, og sagen blev indbragt for Voldgiftsretten.

En skønsmand kom frem til, at afhjælpning af manglerne i den pågældende storentreprise ville beløbe sig til 200 mio. kr., der reelt svarede til at omgøre hele entreprisen. Parterne var enige om, at

entreprenørens afhjælpningspligt bortfaldt på grund af manglernes beløbsmæssige størrelse, men bygherren krævede afslag i kontraktsummen samt erstatning, idet bygherren også mente, at entreprenøren havde handlet ansvarspådragende.

Samlet krævede bygherren afslag på 70 mio. kr. for fremtidige forøgede varmeudgifter og derudover 2,7 mio. kr. i erstatning for allerede afholdte merudgifter til varme.

Voldgiftsretten kom i sin kendelse frem til, at bygherren fik tilkendt et samlet beløb på 6 mio. kr. mod bygherrens samlede krav på 72,5 mio. kr.

Den hidtidige tommelfingerregel indenfor reglerne om afslag i enterprisesummen på grund af mangler, nemlig kapitalisering til ca. 33 % af afhjælpningsomkostningerne, blev således ikke lagt til grund i denne kendelse.

Bygherren fik som nævnt kun godkendt en kapitalisering på 10 %. Det vil således fremover blive interessant at se, om Voldgiftsretten følger denne nye praksis med at anvende en kapitaliseringsfaktor på 10 % for opgørelsen af udgifter ved udmåling af både afslag og erstatning i byggesager.

5,8 mio. kr. blev til 58.000 kr.

Voldgiftsretten for Byggeri- og Anlæg har fastholdt en entreprenør på dennes licitationstilbud på trods af en betydelig tastefejl. I tilbuddet var en kranudgift angivet til 58.000 kr. i stedet for 5,8 mio. kr. Da tilbudsmotageren ikke var i ond tro, var tilbuddet bindende.

Det hænder jævnligt, at et tilbud er behæftet med fejl i form af forkerte beregninger, tastefejl eller lignende, og i disse tilfælde opstår spørgsmålet, om tilbudsgiveren alligevel er bundet af sit tilbud.

Ifølge aftalelovens § 32, stk. 1, er tilbudsgiveren ikke bundet af sit tilbud, hvis modtageren faktisk indså eller burde have indset, at tilbuddet havde et andet indhold end tilsigtet. Med andre ord er tilbudsgiveren ikke bundet, hvis modtageren er i ond tro om fejltagelsen.

Ved udbud af bygge- og anlægsopgaver skal der ganske meget til, før udbyderen anses for at være i ond tro. Store prisudsving er ikke ualmindelige, og selvom en stor prisforskel mellem lavestbydende og næstlavestbydende kan indgå som et tungtvejende moment, når tilbudsmotagerens gode tro skal bedømmes, medfører en stor prisforskel ikke i sig selv ond tro.

I den foreliggende sag havde entreprenøren i sit licitationstilbud ved en tastefejl angivet kranudgiften til 58.000 kr. i stedet for 5,8 mio. kr. Entreprenøren blev lavestbydende, og Voldgiftsretten skulle herefter vurdere, om udbyderen var i ond tro, det vil sige indså eller burde have indset, at tilbuddet som følge af en fejl havde fået et andet indhold end tilsigtet.

Bygherrens rådgiver forklarede, at han faktisk var opmærksom på, at kranudgiften var usædvanlig lav, og derfor foretog en ekstra gennemgang af tilbuddet. Rådgiveren fandt dog ikke grund til at tro, at der var tale om en fejl, blandt andet fordi byggesagsbeskrivelserne på de tre laveste tilbud var sammenlignelige, og fordi entreprenørens tilbud på et andet underpunkt var væsentligt højere end tilbuddet fra næstlavestbydende. Rådgiveren mente, at der kunne ligge strategiske overvejelser bag en lav udgift til kraner, og at udgiften kunne være dækket under andre poster.

På baggrund af denne forklaring, og fordi tilbuddets underpost, hvori kranudgiften var indeholdt, samlet set ikke var lavere end næstlavestbydendes – underposten var tilmed en smule højere –

fandt Voldgiftsretten ikke, at bygherren og dennes rådgivere indså eller burde have indset, at tilbuddet havde et andet indhold end tilsigtet. Bygherren var altså ikke i ond tro, og entreprenøren var derfor bundet af den lave kranpris og fik ikke entreprisesummen forhøjet.

Afgørelsen bekræfter den eksisterende praksis, hvorefter entreprenøren ved tilbudsgivning som det klare udgangspunkt er bundet af det indhold, som hans tilbud har fået, og at der skal meget til at ændre dette.

Niels Bohr Bygningen

Den helt store byggeskandale indenfor offentlige nybyggeri i 2017 var Niels Bohr Bygningen i København, som skal være Københavns Universitets fysiske, kemiske, datalogiske, naturfagsdidaktiske og matematiske discipliners nye rammer for forskning, formidling og uddannelse.

Ekstraregninger på minimum 1 mia. kr. kan blive resultatet, efter det er kommet frem, at der er installeret ventilationssystemer og VVS-rør af et forkert materiale i et omfang, som dækker over 2,5 km rørinstallationer.

Ifølge instituttets anvisninger, så skulle de ventilationskanaler, som ledtes gennem bygningen være af PVC for at tåle syre. Men de kanaler, som endte i bygningen, er af aluminium, og de skal nu udskiftes.

Dertil kommer, at der stik imod bygningstegningerne blev ført varmerør gennem lokaler med servere, hvor en regulering af temperaturen er essentiel.

Derudover har kommunikationen med den nu fyrede spanske hovedentreprenørs folk været vanskelig, fordi de ikke talte dansk eller engelsk, og at de trak rør, som det passede dem.

Den spanske entreprenør blev fyret, fordi – som Bygningsstyrelsen oplyste – man måtte konstatere ”manglende leverancer, store forsinkelser og svigt i de arbejder, som Inabensa (den spanske entreprenør) har ansvaret for”.

Meget tyder dog på, at Bygningsstyrelsen kendte til de kritiske forhold omkring byggeriet, som foruden det tidligere nævnte også dækker over ansættelsen af ufaglærte polske arbejdere til teknisk komplicerede opgaver. Eksempelvis blev arbejdsmiljøreglerne brudt af entreprenørfirmaet, og folk trak for eksempel ledninger gennem vand, anvendte vinkelslibere uden afdækning og eftermonterede dele til ventilationsrør i mange meters højde uden sikkerhedsforholdsregler.

Bygningsstyrelsen meldte i oktober ud, at de fejl, som den seneste tid er kommet frem, ikke var nogen, som ville komme frem ved ”normalt tilsyn”. Ingen har dog kunnet få Bygningsstyrelsen til at svare på, hvad et ”normalt tilsyn” er.

En budgetoverskridelse på mere end 80 % må have konsekvenser. En rapport fra revisionsfirmaet Ernst & Young konkluderede, at man ikke kunne regne med, at Bygningsstyrelsen kunne gennemføre dette byggeprojekt eller andre store universitetsbyggerier på betryggende vis. På den baggrund trådte direktøren for Bygningsstyrelsen tilbage med øjeblikkelig virkning, og ledelsen af de seks største universitetsbyggerier blev overdraget til Vejdirektoratet.

Boligbyggeriet i 2017

Der bliver igen bygget masser af boliger i Danmark. Dansk Byggeris Konjunkturanalyse vurderer, at boligbyggeriet vil stige med ca. 10 % i både 2017 og 2018. I 2019 forventes en stigning på ca. 6 %. Boligbyggeriet er dermed fordoblet fra 2014 til 2019.

For første gang siden 2008 er man igen over gennemsnittet for beskæftigelsen i perioden 2000 til 2018.

I 2017 forventer Dansk Byggeri, at beskæftigelsen ender på 166.000 personer, og den forventes at stige til 171.000 personer næste år. Herefter vil stigningen begynde at flade ud med forventede 173.000 personer i beskæftigelse i bygge- og anlægsbranchen i 2019.

Det fremgår af Dansk Byggeris Konjunkturanalyse 2017, som ser på perioden frem til 2019.

Baggrundstæppet er den økonomiske vækst i prognoseperioden, og Dansk Byggeri forventer, at væksten vil blive fastholdt på et niveau på ca. 2 % i 2018-2019. Siden bunden blev nået i foråret 2013, er der kommet ca. 155.000 flere lønmodtagere i job. De 20.000 har fundet job inden for byggeri og anlæg. Krisen kostede ca. 45.000 job fra toppen i 2008, og nu er næsten halvdelen af denne manko tilbage i bygge- og anlægsbranchen.

Så 2017 var samlet set et rigtigt godt år for byggebranchen.

Ri
Skagensgade 1
2630 Taastrup
P: +45 43 50 50 50
CVR-nr. 53 37 19 14
W: www.ri.dk

Udviklingsforeningen

Årsrapport for 2017

Reventlowsgade 14, 2.th.
1651 København V
CVR-nr. 11 64 19 97

Indholdsfortegnelse

Foreningsoplysninger	1
Ledelsespåtegning	2
Den uafhængige revisors revisionspåtegning	3
Anvendt regnskabspraksis	6
Resultatopgørelse 1. januar - 31. december	8
Balance 31. december	9
Noter til årsrapporten	10

Foreningsoplysninger

Foreningen

Udviklingsforeningen
Reventlowsgade 14, 2.th.
1651 København V

Telefon: 33 55 77 30

Telefax: 33 21 21 30

Hjemmeside: www.kooperationen.dk

E-mail: kontakt@kooperationen.dk

CVR-nr.: 11 64 19 97

Regnskabsår: 1. januar - 31. december

Hjemsted: København

Bestyrelse

Jon Buch, formand
Mikael Jørgensen
John Holse Pedersen
Carsten Varneskov
Leon Wagtman
Allan Bisgaard

Daglig ledelse

Susanne Westhausen, direktør

Revision

Ri Statsautoriseret Revisionsaktieselskab
Skagensgade 1
2630 Taastrup

Ledelsespåtegning

Bestyrelse og daglig ledelse har dags dato aflagt årsrapporten for 1. januar - 31. december 2017 for Udviklingsforeningen.

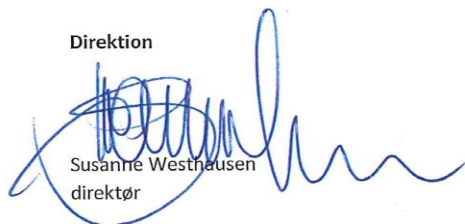
Årsrapporten aflægges i overensstemmelse med årsregnskabsloven.

Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af foreningens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2017 samt af resultatet af foreningens aktiviteter for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2017.

Årsrapporten indstilles til Udviklingsforeningens årsmødes godkendelse.

København, den 30. januar 2018

Direktion

Susanne Westhausen
direktør

Bestyrelse

Jon Buch
formand

Mikael Jørgensen

John Holse Pedersen

Carsten Værneskov

Leon Wagtmann

Allan Bisgaard

Den uafhængige revisors revisionspåtegning

Til medlemmerne i Udviklingsforeningen

Konklusion

Vi har revideret årsregnskabet for Udviklingsforeningen for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2017, der omfatter resultatopgørelse, balance og noter, herunder anvendt regnskabspraksis. Årsregnskabet udarbejdes efter årsregnskabsloven.

Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af foreningens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2017 samt af resultatet af foreningens aktiviteter for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2017 i overensstemmelse med årsregnskabsloven.

Grundlag for konklusion

Vi har udført vores revision i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark. Vores ansvar ifølge disse standarder og krav er nærmere beskrevet i revisionspåtegningens afsnit "Revisors ansvar for revisionen af årsregnskabet". Vi er uafhængige af foreningen i overensstemmelse med internationale etiske regler for revisorer (IESBA's Etiske regler) og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, ligesom vi har opfyldt vores øvrige etiske forpligtelser i henhold til disse regler og krav. Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Ledelsens ansvar for årsregnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med årsregnskabsloven. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser for nødvendig for at udarbejde et årsregnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Ved udarbejdelsen af årsregnskabet er ledelsen ansvarlig for at vurdere foreningens evne til at fortsætte driften; at oplyse om forhold vedrørende fortsat drift, hvor dette er relevant; samt at udarbejde årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift, medmindre ledelsen enten har til hensigt at opløse foreningen, indstille driften eller ikke har andet realistisk alternativ end at gøre dette.

Revisors ansvar for revisionen af årsregnskabet

Vores mål er at opnå høj grad af sikkerhed for, om årsregnskabet som helhed er uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, og at afgive en revisionspåtegning med en konklusion.

Den uafhængige revisors revisionspåtegning

Høj grad af sikkerhed er et højt niveau af sikkerhed, men er ikke en garanti for, at en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, altid vil afdække væsentlig fejlinformation, når sådan findes.

Fejlinformationer kan opstå som følge af besvigelser eller fejl og kan betragtes som væsentlige, hvis det med rimelighed kan forventes, at de enkeltvis eller samlet har indflydelse på de økonomiske beslutninger, som regnskabsbrugerne træffer på grundlag af årsregnskabet.

Som led i en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, foretager vi faglige vurderinger og opretholder professionel skepsis under revisionen. Herudover:

- Identificerer og vurderer vi risikoen for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, udformer og udfører revisionshandlinger som reaktion på disse risici samt opnår revisionsbevis, der er tilstrækkeligt og egnet til at danne grundlag for vores konklusion. Risikoen for ikke at opdage væsentlig fejlinformation forårsaget af besvigelser er højere end ved væsentlig fejlinformation forårsaget af fejl, idet besvigelser kan omfatte sammensværgelser, dokumentfalsk, bevidste udeladelser, vildledning eller tilsidesættelse af intern kontrol.
- Opnår vi forståelse af den interne kontrol med relevans for revisionen for at kunne udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke for at kunne udtrykke en konklusion om effektiviteten af foreningens interne kontrol.
- Tager vi stilling til, om den regnskabspraksis, som er anvendt af ledelsen, er passende, samt om de regnskabsmæssige skøn og tilknyttede oplysninger, som ledelsen har udarbejdet, er rimelige.
- Konkluderer vi, om ledelsens udarbejdelse af årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift er passende, samt om der på grundlag af det opnåede revisionsbevis er væsentlig usikkerhed forbundet med begivenheder eller forhold, der kan skabe betydelig tvivl om foreningens evne til at fortsætte driften.

Hvis vi konkluderer, at der er en væsentlig usikkerhed, skal vi i vores revisionspåtegning gøre opmærksom på oplysninger herom i årsregnskabet eller, hvis sådanne oplysninger ikke er tilstrækkelige, modificere vores konklusion.

Vores konklusioner er baseret på det revisionsbevis, der er opnået frem til datoen for vores revisionspåtegning. Fremtidige begivenheder eller forhold kan dog medføre, at foreningen ikke længere kan fortsætte driften.

- Tager vi stilling til den samlede præsentation, struktur og indhold af årsregnskabet, herunder noteoplysningerne, samt om årsregnskabet afspejler de underliggende transaktioner og begivenheder på en sådan måde, at der gives et retvisende billede heraf.

Den uafhængige revisors revisionspåtegning

Vi kommunikerer med den øverste ledelse om blandt andet det planlagte omfang og den tidsmæssige placering af revisionen samt betydelige revisionsmæssige observationer, herunder eventuelle betydelige mangler i intern kontrol, som vi identificerer under revisionen.

København, den 30. januar 2018

Ri Statsautoriseret Revisionsaktieselskab
CVR-nr. 53 87 19 14

Martin Sørensen
statsautoriseret revisor

Anvendt regnskabspraksis

Årsrapporten for Udviklingsforeningen for 2017 er aflagt i overensstemmelse med årsregnskabslovens bestemmelser for klasse A-virksomhed.

Den anvendte regnskabspraksis er uændret i forhold til sidste år.

Resultatopgørelsen

Kontingentindtægt

Kontingentindtægten består af det for året forfaldne kontingent.

Finansielle poster

Finansielle indtægter og omkostninger indregnes i resultatopgørelsen med de beløb, der vedrører regnskabsåret. Finansielle poster omfatter renteindtægter og -omkostninger samt realiserede og urealiserede kursgevinster og -tab vedrørende værdipapirer.

Foreningsskat og udskudt foreningsskat

Årets skat, som består af årets aktuelle skat, indregnes i resultatopgørelsen med den del, der kan henføres til årets resultat og direkte på egenkapitalen med den del, der kan henføres til posteringer direkte på egenkapitalen.

Udskudt skat måles efter den balanceorienterede gælds metode af alle midlertidige forskelle mellem regnskabsmæssig og skattemæssig værdi af aktiver og forpligtelser.

Balancen

Finansielle anlægsaktiver

Obligationer måles til kursværdi 31. december. Realiserede og urealiserede kurstab og -gevinster indregnes i resultatopgørelsen.

Aktier og anpartar måles til indre værdi ifølge senest aflagte årsregnskab. Selskaber med pari værdiprincip optages til kurs 100.

Uddelinger

De foretagne uddelinger resultatføres i det år de uddeles. Allerede vedtagne, men endnu ikke udbetalte uddelinger resultatføres i det år de vedtages.

Tilgodehavender

Tilgodehavender måles til nominel værdi med fradrag af nedskrivninger til imødegåelse af forventede tab.

Anvendt regnskabspraksis

Periodeafgrænsningsposter

Periodeafgrænsningsposter indregnet under aktiver omfatter afholdte omkostninger vedrørende efterfølgende regnskabsår.

Resultatopgørelse 1. januar - 31. december

Note	2017 kr.	2016 t.kr.
Kontingentindtægt	102.264	106
Indskud fra brancheforeninger	0	254
Administrationsomkostninger og møder	-289.862	-198
Kontingent til Kooperationen	-160.884	-156
Projekter	-214.047	0
Studierejse	-512.032	-264
Resultat af ordinær primær drift	-1.074.561	-258
1 Finansielle poster	829.040	1.167
Resultat før uddelinger og skat	-245.521	909
Vedtægtsmæssige uddelinger, projekt Billige Boliger	0	100
Foreningskat	0	0
Årets resultat	-245.521	809
Forslag til resultatdisponering:		
Overført fra egenkapitalen	-245.521	809
	-245.521	809

Balance 31. december

Note	2017 kr.	2016 t.kr.	
	Aktiver		
	Obligationer	12.315.549	13.105
2	Aktier og anpartar	4.267.701	3.854
	Finansielle anlægsaktiver	16.583.250	16.959
	Anlægsaktiver i alt	16.583.250	16.959
	Tilgodehavender	60.426	217
	Periodeafgrænsningsposter	0	100
	Tilgodehavender	60.426	317
	Likvide beholdninger	451.823	63
	Omsætningsaktiver i alt	512.249	380
	Aktiver i alt	17.095.499	17.339
	Passiver		
3	Egenkapital	17.063.822	17.309
	Egenkapital	17.063.822	17.309
	Mellemregning, Kooperationen	1.302	0
	Kreditorer	30.375	30
	Kortfristede gældsforpligtelser	31.677	30
	Passiver i alt	17.095.499	17.339

Noter til årsrapporten

	2017 kr.	2016 t.kr.
Note 1. Finansielle poster		
Kursregulering, kapitalandele og obligationer	323.039	926
Udbytter	371.503	153
Renteindtægter netto	134.498	88
	829.040	1.167
Note 2. Kapitalandele		
Kostpris 1. januar	1.189.167	1.189
Tilgang	0	0
Afgang	0	0
Kostpris 31. december	1.189.167	1.189
Opskrivninger 1. januar	2.665.008	2.234
Afgang	0	0
Tilgang	413.526	431
Opskrivninger 31. december	3.078.534	2.665
Nedskrivninger 1. januar	0	0
Afgang	0	0
Nedskrivninger	0	0
Nedskrivninger 31. december	0	0
Bogført værdi 31. december	4.267.701	3.854
Note 3. Egenkapital		
Egenkapital 1. januar	17.309.343	16.500
Overført fra årets resultat	-245.521	809
	17.063.822	17.309

FASTSÆTTELSE AF KONTINGENT 2019

Det foreslås, at der også for 2019 opkræves et grundkontingent på 1.500 kr. pr. virksomhed og 50 kr. pr. medarbejder, dog maksimalt 10.000 kr.

Kontingentet opkræves ultimo 1. kvartal 2019 på baggrund af oplysninger fra ATP om antallet af ansatte i det foregående år. Disse oplysninger indhentes i forvejen i forbindelse med virksomhedernes medlemskab af Koop-Barsel.

VALG AF REVISION

Valg af revisor for en 2-årig periode. Ri (tidligere Revisionsinstituttet) foreslås genvalgt.

